

Magistrát hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy

SPRÁVA

zo zahraničnej pracovnej cesty (ZPC)

Zahranická pracovná cesta sa uskutočnila do štátu: Oulu, Fínsko

Dátum: 05.10.2016 – 08.10.2016

Účastníci ZPC: Mgr. Jakub Bednárík, oddelenie kultúry, školstva, športu a mládeže

Hlavnou témou kultúrneho fóra EURO CITIES bola "Detská kultúra a kultúrne vzdelávanie: miestne iniciatívy a politiky".

Detská kultúra bola hlavným strategickým zameraním rozvoja kultúry v Oulu za posledných 25 rokov. Oulu bolo lídrom rozvoja kultúrneho vzdelávania a národnej metódy v oblasti detskej kultúry – mali sme možnosť zoznámiť sa s tunajšími politikami a iniciatívami, rovnako ako aj s projektmi a iniciatívami iných miest v tejto oblasti.

Výzvy, ktorým čelia naše kultúrne inštitúcie, sú rovnaké v celej Európe a sú spoločné všetkým mestám: Oulu čelí v súčasnej dobe zvýšeniu počtu mladých rodín - preto kladie dôraz na poskytovanie atraktívnej a ľahko prístupnej kultúrnej ponuky; mestá tiež čelia výzvam v zapojení a „vychovávaní“ publika – laickej verejnosti, „konzumentov“ umenia; v blízkej budúcnosti bude normou zvládať digitálne technológie. Miestne kultúrne subjekty ako poskytovatelia umenia, kultúry a kultúrneho dedičstva budú preto musieť tvrdo pracovať, aby verejnosti predstavili čo možno najviac inovatívny obsah. Preto tiež bude využívanie nových technológií začlenené do umenia a kultúrneho plánovania.

Rôzne otázky:

- Ako sa miestne správy vyrovnávajú s týmito výzvami?
- Ako budú spolupracovať na národnej úrovni, a to ako prostredníctvom financovania, tak aj prostredníctvom metód vyvinutých inými mestami? Ako budú zdieľať úspešné stratégie a ako budú lákať mladé publikum?
- Ako budú vychovávať mladých ako budúcich kultúrnych zákazníkov a profesionálov, rovnako ako tvorcov niečoho, čo si teraz ani nevieme predstaviť?

Prijali sme niekoľko odporúčaní, ku ktorým patrí:

- Rozvinúť dlhodobú **stratégiu miestneho kultúrneho vzdelávania**. Toto vyžaduje prierezovú spoluprácu medzi kolegami pracujúcimi v oblasti kultúry a tými, ktorí pracujú v oblasti školstva.
- Rozprávať sa s deťmi a mladými ľuďmi a opýtať sa ich na ich vlastné záujmy v umení a kultúre. Fínska vláda nedávno uskutočnila taký prieskum na národnej úrovni.
- Je vhodné vytvoriť sieť "kultúrnych veľvyslancov" na školách. Sú to učitelia, ktorí sú informovaní o miestnych kultúrnych podujatiach, špecificky určených pre deti. Tieto informácie potom budú odovzdávať deťom a ich rodičom.
- Pri plánovaní podujatí alebo aktivít pre deti myslieť tiež na rodičov (občerstvenie, káva, priestor na zoznamovanie sa, jednoduchý prístup na miesto konania podujatia, atď.).

Je pripravený informačný materiál – inšpirácia, obsahujúci informácie o kultúrno-výchovnej činnosti vo Fínsku, rovnako ako prípadové štúdie z deviatich európskych miest (www.bit.ly/2dhFRmW).

Plán kultúrneho vzdelávania

Plán kultúrneho vzdelávania

- zaručuje všetkým deťom a mládeži rovné možnosti zažiť a zapojiť sa do miestnej kultúry,
- je miestna dohoda poskytovateľov vzdelávacích a kultúrnych služieb,
- sa týka všetkých stupňov (vo Fínsku 1-9, niekedy tiež denné stacionáre),
- zahŕňa umenie vo všetkých formách, všetkých poskytovateľov kultúrnych služieb, inštitúcií, a kultúrneho dedičstva,

- je napísaný v spolupráci odvetví vzdelávania a kultúry,
- je založený na vlastných kultúrnych aktivitách a dedičstve obce, rovnako ako na spontánnej aktivite,

Ako funguje plán kultúrneho vzdelávania pri podpore kultúrnych subjektov a umelcov?

- Zvyšuje množstvo návštevníkov podujatí.
- Rozširuje divácku základňu.
- Vychováva budúce publikum.
- Zamestnáva umelcov.
- Pomáha umelcom k priamej kultúrnej produkcii pre určité vekové skupiny.
- Berie do úvahy potreby jednotlivých škôl, berie ohľad na učebné plány a osnovy (výchovné a vzdelávacie programy škôl a školských zariadení).

Čo ponúka plán kultúrneho vzdelávania školám?

- Systematické a účelové kultúrne vzdelávanie.
- Pomáha učiteľom pri rezervácii/kúpe vstupenky a pri financovaní exkurzií.
- Plán sa vzťahuje na všetky školy bez ohľadu na záujmy učiteľov, polohy školy alebo ekonomickej situácie rodín.
- Všestranné príležitosti na splnenie cieľov učebných osnov.
- Nové spôsoby učenia a nové prostredie na učenie.

Čo poskytuje plán kultúrneho vzdelávania obci alebo kraju?

- Kultúra je významným faktorom príťažlivosti mesta/regiónu a sociálnej starostlivosti.
- Umožňuje obci zvýrazniť svoje zvláštne kultúrne charakteristiky.
- Podporuje miestne kultúrne subjekty kreatívneho priemyslu.
- Ukotvuje obyvateľov do ich okolia.
- Rozumné zabezpečovanie zdrojov a systém rozpočtovania. Prínosom systematického plánu je jeho efektívnosť vzhľadom k nákladom a zdrojom.

Čo ponúka plán kultúrneho vzdelávania deťom?

- Rovnaké príležitosti podieľať sa a zoznámiť sa s umením a kultúrou.
- Možnosť zoznámiť sa s kultúrou a s kultúrnym dedičstvom rodného mesta či regiónu.
- Pochopenie rozmanitosti kultúr.
- Zručnosť čítať správy z médií a sveta, ktorý ich obklopuje.
- Dobrý pocit zo školského prostredia, skúsenosti úspechu, kreativity a zdravej sebaúcty.

Je zverejnený nový nástroj na písanie plánu kultúrneho vzdelávania (fínsky, anglicky a švédsky), ako praktická príručka, určená pre použitie obce alebo regiónu. Poskytuje návody, tipy a príklady troch rôznych veľkých obcí: Smallville, Middleborough a Largetown (<http://kultuurikasvatussuunnitelma.fi/en/>).

Stretnutie pracovnej skupiny: Mládež a kultúra

Pracovná skupina Mladí ľudia a kultúra si kladie za cieľ prispieť k riešeniu problémov identifikovaných v Kultúrnej stratégii EURO CITIES. Väčšina výziev je relevantná ako pre stále rastúcu oblasť umenia a umeleckého vzdelávania, tak aj pre mladých ľudí vo všeobecnosti, rovnako ako pre potrebu na novo definovať vzťahy medzi mladšou a staršou generáciou.

Dnešné hlavné výzvy - globalizácia a digitalizácia – sa hlboko dotýkajú kultúrnych inštitúcií. Jednou z kľúčových otázok, ktorým sa v pracovnej skupine venujeme, je ich význam v budúcnosti: Ako môžu kultúrne inštitúcie reagovať na výzvy stále sa meniacej spoločnosti s mnohopočetným kultúrnym, etnickým, náboženským, sociálnym a politickým pozadím a koreňmi? Ako môžu v budúcnosti zohrávať životodarnú a stvárňujúcu úlohu? Ciele pracovnej skupiny Mládež a kultúra sú zahrnuté v tomto širokom rámci.

Identifikovali sme päť konkrétnych problémov, ktoré chceme v pracovnej skupine riešiť:

1 - Digitálna výzva ako rozdiel medzi väčšinou generácie "digitálnych domorodcov" a staršou generáciou, medzi ich potrebami a prístupmi ku kultúrnemu dedičstvu; jednou z otázok je "kto môže učiť koho?" v oblasti tvorivého a umeleckého využitia médií. Príklady dobrej praxe v tejto oblasti by mohli

byť príspevkom k medzigeneračnej (a teda aj sociálnej) súdržnosti. Ďalšími otázkami, ktorým by sme sa chceli venovať, sú ochrana osobných údajov a osobná bezpečnosť mladých ľudí, ich súkromie a osobné vlastníctvo.

2 - Demografická výzva – medzikultúrny dialóg: zvýšenie podielu starších ľudí a nárast mladej a medzikultúrnej populácie s rôznymi hodnotami a myšlienkami je skutočnosťou, s ktorou sa musia kultúrne inštitúcie vyrovnávať vlastnými silami. Existujúce príklady dobrej praxe môžu ukázať, ako utvárať tento proces (zameraný na umenie, vzdelávanie a mladých ľudí).

3 – Povzbudenie publika/prijímateľov umenia: mladí ľudia spochybňujú tradičné poňatie kultúry. Aby bolo možné určiť túto výzvu a definovať jej riešenia, je potrebné sa pozrieť na rôzne formy kultúry pre mladých, s mladými a o mladých ľuďoch. Každá z nich znamená iné estetické postupy, každá z nich vyvinula konkrétne spôsoby výroby a spotreby. V posledných rokoch narastá počet mladých ľudí, ktorí o sebe hovoria, že "nemajú záujem o kultúru". Je potrebné zmeniť tento ich postoj, alebo sa musia zmeniť kultúrne inštitúcie? Iba veľmi široký koncept kultúry bude môcť integrovať nové formy „produkovania umenia“ a nového publika. To platí najmä v prípade, ak hovoríme o rozvíjajúcej sa multikultúrnej spoločnosti.

4 - Zdroje: týka sa to všetkého, čo prispieva ku kultúre vzdelávania (vzdelávania v oblasti kultúry) a umeleckej výchovy, vrátane kvality a kvalifikovaných zamestnancov. Rastúca oblasť umenia a vzdelávania/výchovy môže mať ekonomické dopady v najmenej dvoch oblastiach, ktoré je potrebné lepšie pochopiť s cieľom vyvinúť možné nástroje riadenia a podpory: umelci pracujúci v tejto oblasti potrebujú odbornú prípravu (vedenie – učiteľov) na dosiahnutie kvality: ako môže byť táto odborná príprava zabezpečená tvárou v tvár klesajúcim zdrojom? Na druhej strane: ako môžu byť zručnosti a kompetencie mladých ľudí, získané v neformálnom a informálnom prostredí kultúry, umenia a vzdelávania, vnímané ako potrebné pre profesijný rozvoj? Existujú nástroje merania zručností a schopností získaných „praktizovaním“ kultúry?

5 - Správa vecí verejných a vytváranie sietí: vytváranie politík a programov pre "kultúru a mládež" v meste nie je možné uskutočňovať bez medziodvetvovej spolupráce jednotlivých oblastí života - kultúrnej, sociálnej, vzdelávaním a oblasťou detí a mládeže. V závislosti na konkrétnych cieľoch týchto politík a programov boli v celej Európe vyvinuté rôzne modely interakcie. Identifikácia ťažkostí a dobre fungujúcich modelov môže byť cenným zdrojom pre zdieľanie skúseností.

Kultúrne výzvy pre európske mestá

Predstavitelia organizácie EUROCITIES predniesli na konferencii UNCTAD (Konferencia spojených národov o obchode a rozvoji) správu o kreatívnej ekonomike, kde zhrnuli najnovšie trendy politík miest, identifikovaných pomocou Kultúrneho fóra, a predložili niekoľko praktických iniciatív, rozvíjaných prostredníctvom projektu Kultúra pre mestá a regióny, do ktorého je zapojené aj hlavné mesto Bratislava.

Tieto trendy a vývoj zahŕňajú: demografické výzvy; nové očakávania publika; nové prístupy k správe vecí verejných a sieťovaniu; využívanie digitálnych technológií ako bežného štandardu; a prispôbenie sa miestnych kultúrnych poskytovateľov novým trendom a výzvam. Tieto trendy tiež tvoria základ Kultúrnej stratégie EUROCITIES.

Na rok 2017 je naplánované stretnutie Kultúrneho fóra EUROCITIES na jar (29.3.2017 – 1.4.2017) v Talline, Estónsko a na jeseň v Gente, Belgicko.

V Bratislave, dňa: 17.10.2016

Podpis účastníka / účastníkov ZPC